

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

IX. Aduersus superiorem doctrinam repelluntur variæ aliorum obiectiones.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

igitur ad conclusionem quoad speciem non semper necessitant. Antecedens probatur primò experientia ipsa, quæ in scholis est frequentissima. Deinde secundò: quia si qua de causa intellectus cōcessis præmissis conclusionem negare non posset, maximè, quia intellectus duo contradictoria assereret, nimirum aliqua esse idem vni tertio per præmissas, & non esse idem inter se per conclusionem negatam quæ sanè inter se contradicunt: sed hæc ratio, quæ aduersarij præcipuè innituntur, nullius est momenti: ergo, &c. Minor probatur: quia intellectus duo contradictoria, præsertim virtualiter talia, potest confusè, & implicite affirmare, vt in Dial. lib. 10. appositissimis, nisi fallor, ostensum est exemplis cum sermo fuit de insolubilibus: alii qui concessis præmissis conclusionem negat, eique dissentit, interdum confusè tantum, & implicite duo contradictoria affirmat: ergo, &c. Postrema hæc minor suadetur.

87 Tum quia aliud est, actum aliquem, in se euidentem & explicitum esse respectu sui obiecti, aliud explicite, & euidenter contradicere alteri actui circa oppositum versanti: nam hic actus, *Deus est vnus*, in se euidenter est; & tamen huic actui, *Deus non est trinus*, non euidenter, sed obscure contradicit, & illo priori actu concessio hic posterior negari potest, & solet, videlicet quia prior tantum mediatè, ac materialiter, adeoque confusè, & non clarè repræsentat veritatem posterioris falsitati oppositam, videlicet Dei Trinitatem, cumque ea connectitur: quamuis ergo præmissæ aliquæ in se euidentes sint, aut certè explicite comparatione sui obiecti, tamen interdum poterunt non opponi conclusioni negatæ euidenter & explicite, sed tantum confusè & implicite: quapropter cum idem sit, duos actus confusè tantum contradicere, ac duo contradictoria confusè affirmare, sanè iudicium præmissarum, & conclusio negata duo contradictoria confusè tantum, & implicite interdum affirmabunt.

88 Tum etiam quia modi directi primæ figuræ longè euidentius concludunt, quam reliqui modi, siue indirecti, siue aliarum figurarum, vt ex reductione ostensua reliquorum modorum ad illos quatuor, & ex communi Dial. lib. 10. consensu perspicuum est: at non alia ratione, nisi quia concessis præmissis in aliquo ex iis quatuor modis, si quis nihilominus conclusionem negaret, duo contradictoria virtualia, vt talia proposita, & explicite, & clarè cognita, semper affirmaret, cum tamen in aliis modis id sæpè sæpius non vsuueniat: igitur qui concessis præmissis conclusionem in modis indirectis, aut secundæ, vel tertiæ figuræ negat interdum confusè solum, & implicite duo contradictoria affirmat.

89 Posterior assertionis nostræ pars plerisque auctoribus citra dubium placitura, suadetur primò experientia, quæ sæpissime in scholis cernimus, iis à disputante respondentem syllogismis vrgeri, vt si præmissas concedat eo ipso conclusionem nec ausit, nec possit inficiari. Quis mentis compos concessis his præmissis, *si sol lucet dies est, sed sol lucet*, possit negare hanc conclusionem, *ergo dies est*, siue quod perinde est, asserere diem non esse. Idem est de compluribus aliis præmissis, quæ ex sola apprehensione terminorum à dissensu conclusionis efficacissimè auertunt. Secundò à priori: quia nequit intellectus falso clarè, & euidenter proposito vt tali assensum præstare; saltem ex natura rei, & secluso miraculo: at si quis assereret, duo esse idem vni tertio, & non esse idem inter se, si quis, inquam, hoc explicite, & clarè, ac sub his terminis assereret, falso euidenter cognito vt tali assensum præberet: ergo nequit quis hoc asserere. Quod si con-

cessis his præmissis, quæ sunt eadem vni tertio sunt idem inter se, sed Petrus & animal sunt idem vni tertio, homini, v. g. hanc conclusionem negaret, ergo Petrus, & animal sunt idem inter se, seu ergo Petrus est animal, is sanè duo esse idem vni tertio, & non esse idem inter se clarè, & explicite, ac sub his terminis affirmaret: concessis igitur iis præmissis nequit ea conclusio negari. Minor probatur: quoniam aliqua duo esse idem vni tertio, & non esse idem inter se euidenter falsum est: qui ergo id assereret, falso euidenter tali assensum exhiberet.

CAPVT IX.

Aduersus superiorem doctrinam repelluntur varia aliorum obiectiones.

90 PRæmissas, contra quam docuimus assertionem primæ, efficienter, ac non directe tantum concurrere ad conclusionem tueri Ferrariensis 1. contra gent. c. 57. Sorus 1. posterior. q. 1 ad 2. Rubius super caput primum eiusdem lib. q. 5. Tellez citata disp. 17. Logica sect. 3. Collegium Conimbr. lib. 1. posterior. c. 2. q. 2. art. 2. Idem insinuat Serna disp. 4. Log. art. 3. necnon cursus Thomisticus q. 2. 4. de præcognit. art. 2. Arguunt primò auctoritate Aristotelis 1. posterior. c. 1. loquentis ita: *Omnia doctrina & omnis disciplina discursiva ex præexistente fit cognitione, & c. 2. ita: Demonstrationem autem dico rationationem eam, quæ scientiam efficit: vbi verba illa, fit, & efficit, habitudinem causæ non directiue modo, sed effectiue in præmissis ad conclusionem indigitat. Sed quod attinet ad priorem Aristotelis textum, eo duntaxat conuincitur, conclusionem fieri, & effici ab intellectu prius illustrato per præmissas: an autem hæc tantum illustrent, ac dirigant intellectum ad eius effectiue, vel potius aliquas in ea efficienda partes sibi vendicent, neutiquam exprimitur, sed in ambiguo remanet: nisi vero non ens entis, lignum ignis, & materia, ac forma hominis causa propriè effectiua dicatur, propterea quod ex non ente ens, ex ligno ignis, & ex materia, & forma homo fiat: particula ergo, ex, non semper propriam effectiue significationem, sed vel habitudinem termini, à quo, vel causæ intrinsecæ, & componentis, vel cuiusvis alterius: nihil igitur nobis obest, assensum conclusionis iuxta Arist. ex præmissis fieri. Quod ad posteriorem textum attinet, eum rectè intelligit Arriaga, & Auerba locis superius citatis de effectiue lata, & impropria, atque à concursu directiue, seu dispositiue minimè diuersa: quare sicut calor tantum disponens ad ignem vulgo tamen dici solet eum efficere, & quemadmodum cognitio dirigens duntaxat ad amorem, nihilominus dicitur facere, vt amemus, ita & non aliter assensus præmissarum ab Aristotele censetur effectiue conclusionis. Cui explanationi fauet B. Thom. 1. contra gent. c. 57. rat. 4. *In omni* (inquens) *scientia discursiva oportet aliquid esse causatum: nam principia sunt quodammodo causa efficiens conclusionis: unde & demonstratio dicitur syllogismus faciens scire.* Vbi particula, *quodammodo*, est diminutiuus, & quædam effectiue à propria ad impropriam significationem translatio, quidquid Rubius, & Ferrariensis contradicant.*

91 Rursus arguunt exemplo seminis: virtus enim seminalis ab animante decisa producit efficienter aliud, siue alterius efficiendi ratio est, postquam semel est in matre recepta: assensus autem præmissarum est veluti semen omnium conclusionum: receptus ergo in intellectu simul cum eo cunctas efficit. Verum in primis complures negant semini concursum effectiue in substantiam

substantiam viuentis, eique tantum concedunt concursum dispositiuum, quo videlicet organisationem accidentalem, & membrorum formationem ad substantialem viuentis generationem prius natura requisitam producat. Deinde, vt alij malunt, inest semini ea vis generatiua, ac viuentis effectiua, ideo quidem erit, quia pater eo mediante dicitur prolem efficere, ac generare, etiam si sit absens, aut, quod plus est, non existens: at medijs pramissis in intellectu receptis nihil est, quod conclusionem absens, aut non existens dicatur efficere etenim pramissae sunt virtus solius intellectus & non alterius qua in re maxime dissidet à semine, vt certo certius. Tercio vtuntur aduersarij exemplo speciei impressae: namque species impressa conclusionis obiectiua conclusionem formalem efficienter producit: ergo à fortiori pramissa specie impressa perfectiores conclusionem formalem efficient. Ceterum vt ignis ignem efficit, homo tamen igne perfectior ignem immediate efficere nequit; ita species impressa pramissis imperfectior conclusionem efficere poterit, quam tamen nequeunt pramissae efficere. Quapropter argumenti consequentia nulla est, quidquid sit de veritate antecedentis, quam nunc permitto latius de ea acturus in metaphysica.

92 Assensum conclusionis semel elicitum à pramissis sine eis esse nec posse, nec vnquam potuisse, contra quam statuimus assertionem secunda, tuentur Hurtad. disp. 7. de anim. l. 7. & Aueria q. 25. log. f. 3. ad finem. Primo, quoniam iudicium, cui praeiucet in nobis apprehensio simplex, sine ea nequit esse, aut conseruari. Secundo, quoniam assensus conclusionis, more cuiusvis alterius actus vitalis intellectus, aut voluntatis, includit actionem, sine qua nulla sit vita: omnis autem actio respicit essentialiter suum principium: ergo & conclusio pramissas, ac proinde sine illis non poterit, aut primo esse, aut postea manere. Tercio quia assensus conclusionis terminatur essentialiter ad obiectum materiale: nihil autem esse potest obiectum materiale, nisi merito alicuius obiecti formalis antecedenter cogniti: conclusio igitur postulat essentialiter prauiam, & antecedentem principiorum cognitionem. Sed hac non vrgent: quod enim iudicium intellectus nostri possit esse diuinitus imò etiam aliquando naturaliter sine apprehensione prauia supra cap. 5. à nobis est ostensum. Quod etiam non omnis actus vitalis, siue cognitio, & amor actionem includat ostensum est tract. 3. huius lib. paterque quod esto eam includat haud est propterea censenda quamcunque includere, haud illam qua dirigitur à pramissis, sed duntaxat eam qua efficitur ab intellectu, praesertim cum hae posterior actio nimirum effectiua, sola sit immanens & vitalis, eiusmodi verò non sic illa prior, nempe directiua: assensus ergo conclusionis eo quod sit actio, & vita non pramissas, sed intellectum essentialiter respiciet, eiusque solius egebit. Denique quod obiectum conclusionis sit materiale, haud facit eam non posse esse sine pramissis: tum quia si pro eo ac potest, supra obiectum pramissarum reflectat, vi huius reflectionis obiectum suum seipsa cognoscat propter aliud, adeoque materiale proprio Marte sibi praestituer, nec ad id villo principiorum indigebit assensu: tum etiam, quia quando non reflectit intrinsece supra pramissas obiectiua obiectum eius intrinsecum haud est materiale nisi per denominationem extrinsecam, & contingentem à pramissis, quae, si adsint, erit materiale, si vero absint, ac nullatenus praeiuceant erit formale, non tantum intrinsece, sed etiam extrinsece, hoc sensu quod aliud formale extrinsecum non supponat: titulo igitur obiecti materialis hoc posteriori

R. P. Richardi Lyncei, Philosoph. Tom. III.

modo sumpti non est quod conclusio secundum suam substantiam pramissas essentialiter supponat illiusve absentibus eo ipso debeat aut non elici, aut semel elicta deficere.

Intellectum positus pramissis necessitati quoad exercitium ad assensum conclusionis, nec posse hunc ab eo cohiberi, aduersus quam constituimus assertionem 3. docent Scotus in 1. dist. 1. q. 4. cum suis, Caietanus 1. p. q. 8. art. 2. Ferraricensis, 3. contra gentes c. 62. Socin. & plures alij Thom. praesertim vero curfus Thom. in log. quaest. 24. de praecognitis, art. 3. Item Durand. in 2. d. 25. q. 4. n. 7. Argento. q. 4. 1. ad finem, Henr. quodlibet. 3. Fonseca 6. met. cap. 1. q. 4. l. 4. Collegiū Conimbricense 1. posterior. cap. 1. q. 4. art. 4. conclus. 2. Hurtadus disp. 7. de anima lect. 4. §. 27. & sequentibus, Ariaga disp. 15. log. l. 6. n. 65.

94 Arguunt autem primo: potentia necessaria potius omnibus requisitis ad operandum nequit non operari: sed intellectus est potentia necessaria, & positus pramissis habet omnia requisita ad conclusionem: non poterit igitur eam non inferre. Arguunt secundo, & praecedens argumentum vna confirmant, atque declarant: nequit aliquis apertis oculis, & praesente luce rem sibi obiectam non videre, videlicet quia eius potentia visiva suapte natura est necessaria, ac tunc omnibus instructa requisitis: similiter ergo in praesenti, &c. Arguunt tertio: pramissae repraesentant duo esse idem vni tertio: sed ex hac suppositione est euident, ea esse immediate idem inter se: pramissa igitur hanc identitatem immediatam intellectui euidenter proponunt, ac proinde ad assensum conclusionis citra eam intellectum quoad exercitium necessitabunt.

95 Arguunt quarto: vnus actus voluntatis ad alium quoad exercitium multoties necessitat, imperium efficax v. g. ad actum quem ita imperat: igitur etiam vnus iudicium intellectus poterit ad aliud iudicium quoad exercitium necessitare; si quod autem iudicium ita necessitat, maxime iudicium pramissarum ad assensum conclusionis. Arguunt quinto: quemadmodum se habent fines in moralibus, ita principia in speculabilibus: vt est in communi, atque ab Aristotele recepta parantia: sed efficax intentio finis necessitat quoad exercitium ad electionem medij, nec eam vllatenus patitur omitti: quod si quis finem intendat, & nullum eius consequendi gratia medium eligat, hoc ipso conuincitur, non efficacem, & strenuam, sed inefficacem, ac remissam finis intentione habuisse: similiter ergo assensus efficax, ac determinatum iudicium principiorum necessitabit ad assensum conclusionis. Arguunt sexto: *ratiocinatio iuxta Aristotel. lib. 1. prior. c. 1 est oratio in qua quibusdam posituris aliud quidpiam ab his, quae posita sunt, cum hac ipsa sint, necessario euenit: vbi conclusionem ex pramissis necessario sequi assertum ita ergo sequitur.* Septimo tandem arguunt: pramissae euidenter plus necessitant ad conclusionem, quam pramissae probabiles, maioremque vim intellectui inferunt: probabiles ad conclusionem, quoad exercitium non necessitant: euidenter igitur ad eam quoad exercitium necessitant, alioqui si neutra necessitatem vllam imponunt, par erit euidentiae, ac probabilitatis, ac tantumdem erit in vtraque momenti.

96 Verum his argumentis proprium est respondere. Ad primum: intellectus positus solis pramissis non habet omnia requisita ad inferendam conclusionem: tum quia praeter pramissas ad eius illationem opus est, vt exercitio aliorum actuum non sit exhausta virtus intellectus, & vt hic conclusionis immemor non sit atque vt ei non superueniat noua aliqua difficultas, & ambiguitas circa veritatem conclusionis tum etiam quia

quia præter præmissas ad inferendam conclusionem requiritur imperium voluntatis efficax circa conclusionem, quod imperium cum voluntas cohibere possit, sanè positis præmissis poterit etiam impedire, ne intellectus quidpiam concludat. Ad secundum: vsque adeò exploratum non est, apertis oculis, ac luce præsentis visionem externam esse necessariam quoad exercitium: etenim fieri potest, ut quis libere distractus per alia objecta ita extra se rapiatur vi contemplationis, aut studiis, ut coram posita non videat, ut iuxta sonantia non audiat, ut percursum legendo paginam non intelligat, sicut optime tenet, & explicat Claudianus Mamercus lib. 1. de statu animæ cap. 23. Quocirca quod capite præc. à nobis est insinuatum, rem oculis clarè, & evidenter propositam non posse noncerni, quantumvis voluntas renhat, id intelligendum est, nisi ipsa prius imperet, aut permittat nimiam aliquam distractionem, ratione cuius faciat, hominem à corporeis sensibus illo-caliter abscedere. Verum enim transeat, apertis oculis, ac luce præsentis exercitium videndi necessarium esse, & voluntatis arbitrio minime subiectum, ac proinde, cum quis valde distractus est, rem clarè propositam non tam ab eo non videri, quam visionem non aduerti, ut posteriora Claudiani verba nuper posita innunt: totum hoc inquam transeat; nihil enim inde colligi potest aduersus assertionem nostram: beneficio namque præmissarum non proponitur intellectui clarè, & explicite, sed duntaxat confusè, & implicite obiectum conclusionis: poterit ergo huius assensum liberum relinquere, & ad eum eliciendum nulla vi intellectum compellere, quantumvis obiectum oculis clarè propositum, ac luce non maligna affulgens ab eis necessario videatur.

Ad tertium: veritas intellectui evidenter proposita ad sui assensum rapit, atque necessitat, saltem quando virtus intellectus non est per accidens exhausta, aut distracta, aut aliter impedita, ut nuper perstrictum à nobis est, & latius probatum in Dial. lib. 4. tract. 1. c. 3. ex Cicer. lib. 1. Academ. q. vbi docet tam necessarium esse animum rebus perspicue & clare sibi propositis cedere, quam lancem in libra ponderibus impositis deprimi: necnon etiam ex aurea illa, & nunquam satis commendata S. P. nostri Ignacij epistola de obedientia, vbi docet, subditū excusari ab obediendo superiori, quando cogit illum enidentia veritatis cognita. Caterum præmissæ nunquam intellectui obiectum conclusionis evidenter proponunt, cum illud tantum virtualiter, & implicite representent, prout sæpe sapius dictum. Quod autem evidēs sit, ex suppositione quod aliqua vni tertio eadem sint ea esse idem inter se, in contrariū non obstat: siquidem non ea veritas conditionalis per præmissas representatur aut intellectui proponitur, sed alia absoluta, nec si proponatur, est obiectum conclusionis.

Ad quartum: sicut vnus actus voluntatis ad alium interdum quoad exercitium necessitat, sic etiam vnus actus intellectus ad alium: caterum eum actum intellectus alterius necessario illatum non esse iudicium præmissarum, respectu conclusionis nostræ, rationes suadent, atque persuadent: quare erit apprehensio evidens obiecti respectu iudicij circa illud, ea, inquam, apprehensio, vel secundum se, vel saltem prout non impedita per accidens vi alicuius nimie distractionis per alia objecta, siue alterius rei similis: aut eiusmodi actus intellectus alteri necessitatem imponens erit in Thomist. sentent. imperium illud intellectus quod his vocibus, *fac hoc*, correspondet, & aliquam cognitionem efficaciter imperat. Ad quintum: non omnis intentio finis necessariam facit ele-

ctionem alicuius medij, sed ea solum, quæ est efficax: cur ergo omnes præmissæ necessitent quoad exercitium ad assensum conclusionis: cur non imitentur aliqua saltem inefficacem intentionem, atque ad eius instar liberum homini non relinquunt, ut concludat, vel à concludendo superledeat? Rursus quoties ad finem adipiscendum plura suppetunt media cuiusvis electio est libera voluntati, supposita etiam efficaci finis intentione: quid est ergo, quapropter conclusio amulari debeat necessitatem electionis vagæ, & confusæ sumptæ, & non potius libertatem eius determinate, & singularitatem acceptæ? Item tertio: ea de causa electio sequitur necessario intentionem efficacem finis, quia non potest voluntas consequi obiectum intentionis, nisi per media: at intellectus non debet consequi præmissarum obiectum secundum eius esse reale, & Physicum, ac tamen esset ita ei consequendum, conclusionis assensus, & obiectum ad hunc finem nihil posset conferre: quod si sermo sit de consecutione ac possessione intentionali, ita quidem intellectus consequi, ac possideri solet, debetque obiectum præmissarum, non tamen ope conclusionis, sed independentem ab illa, & in priori natura, antequam adueniat. Summa est, quod electio necessario sequatur intentionem efficacem, quia consecutio finis dependet à mediis: intellectus autem, ut consequatur obiectum præmissarum, seu Physicè seu, quod magis ad rem est, intentionaliter, non eget eo ad quod fertur assensus conclusionis.

Ad sextum, Locus Aristotelis nobis obiectus ad summū probat, conclusionem esse necessariam quoad speciem suppositis præmissis, non vero necessitatem ullam quoad exercitium. Deinde ne hanc probat: sensus enim Aristotelis eo loci est, non quod conclusio ex parte modi, siue actus, necessario, & inuitabiliter, sequatur ex præmissis, sed quod eiusmodi consecutio necessaria, & impediri nescia connexio sit ex parte obiecti, quia scilicet repugnat, obiectum præmissarum ita esse, quin obiectum etiam conclusionis ita sit, sicut per eam enunciat. Ad septimum, ac postremum: præmissæ evidentes, quatenus tales, non magis necessitant ad exercitium conclusionis, quam probabiles, sed ad eam magis inclinant: sicut habitus intensus, absque eo quod vllā necessitatem inferat, ad actum, magis quam remissus, inclinat, atque faciliat.

Aduersus priorem quartæ assertionis nostræ partem obijci ab Hurrado, vbi supra, & aliis aduersariis, consuevit, fieri non posse ut intellectus eidem rei simul assentiat, & dissentiat, duonē contradictoria affirmet: atqui sequeretur hoc, si quando negaret aliquis conclusionem concessis præmissis: facta igitur hac suppositione nequit conclusio negari: ac proinde nulla manet libertas quoad speciem. Caterum huic argumento factum est satis inter nostram sententiam probandam.

Aduersus posteriorem eiusdem assertionis quartæ partem obijci potest, ac difficulter quidem, iuxta nostra principia. Idcirco non necessitatur vnquā intellectus quoad exercitium ad conclusionem concessis præmissis, quoniam hæc non representant explicite, & immediate, ac proinde nec evidenter, & clare obiectum conclusionis: sed assensus præmissarum non affirmat explicite, & immediata ratione, adeoque nec cum evidentia, aut claritate aliqua obiectum quod dissensus conclusionis negat: hic enim negat obiectum solius conclusionis, quod est formaliter diuersum ab obiecto præmissarum: nunquam ergo hæc poterunt dissensus conclusionis tollere, aut ad eius assensionem specie tenus necessitare. Secundo, & paulo

paulo aliter: assensus præmissarum, quia est obscura tantum, & implicita propositio obiectivæ conclusionis, idcirco nunquam necessitat ad formalem: similiter ergo quia est obscura tantum affirmatio conclusionis obiectivæ, eius formalem negationem, siue dissensum nunquam amovebit. Tertio, nequaquam est inconueniens, ut intellectus noster duo contradictoria, confuse, ac virtualiter talia simul affirmet: ergo neque ut concessis quibusvis præmissis conclusionem neget: quoties enim quæque id facit, tantum adstruit duo contradictoria, confuse, & virtualiter eiusmodi: siquidem oppositum conclusionis solius huius obiecto formaliter & clare contradicit, adeoque non obiecto præmissarum. Quarto denique: connexio, quæ est inter obiectum præmissarum, & obiectum conclusionis, non facit unquam hanc sequi inenitabiliter ex illis, videlicet quia est sola connexio, & non identitas formalis: oppositio igitur, quæ est inter obiectum præmissarum, & obiectum conclusionis negatæ, siue dissensus, nunquam facit, hunc tolli ab illarum assensu, videlicet quia non facit utroque actu idem formaliter affirmari, & negari, sed aliud, & aliud. Atque his argumentis aduersus tertiam assertionem nostram uti quis potest talem in modum: præmissæ, si non necessitant ad conclusionem quoad exercitium, nec ad eam necessitabunt quoad speciem, aut, quod instar est, ad eius assensum si non cogunt intellectum, ab eius illum dissensu minime auertere, ut quatuor rationes adductæ videntur persuadere: sed præmissæ necessitant aliquando ad conclusionem quoad speciem: ergo & quoad exercitium: siquidem ex opposito consequentis sequitur oppositum antecedentis.

102 Ad primum, & secundum horum respondeo: difficius longe est, rem produci quam tolli, ac plura ad illud priusquam ad hoc posterius sunt requisita. Vt, g. producat calor, opus est igne, aliave simili causa efficienti; item ligno vel alio passo eius susceptivo; nec non approximatione agentis, & passi, insuper etiam diuino concursu: ut autem calor tollatur de medio, cuiusvis horum defectus sufficit, neque requiritur, ut omnia simul deficiant. Nil mirum ergo, si ad ponendam conclusionem, eamque necessario exercendam vi præmissarum, opus sit eius obiectum per has clare proponi, ac representari, huiusque representationis, ac propositionis defectu præmissæ illam ea necessitate, & inenitabilitate non ponant, nec deducant. Contra vero ad tollendum dissensum conclusionis, eiusve assensui necessitatem quoad speciem imponendam haud sit requisitum, ut præmissæ clare, & explicitè affirmant quod negat eiusmodi dissensus, satisque sit ut implicite, & confuse id affirmant.

103 Ad tertium respondeo, haud esse absurdum, aut insolitum, ut intellectus affirmet duo contradictoria virtualiter, & confuse talia, quoties ei non subiacet eiusmodi contradictio: quo pacto contingit, aliquem arbitrari se peccare, si audiat missam, quia est excommunicatus, & peccare, si eam non audiat, quia est dies festus, videlicet quia neitquam assensum, hæc duo esse inuicem contradictoria virtualiter, & implicite. Caterum, tamen contradictio duorum non sit formalis & explicita, sed virtualis & implicita, nequibit intellectus ei assentiri, si semel eam subodoretur, multoque minus id poterit, illam si clare perspicit: quo pacto nemo vel medio-criter Philosophus affirmet, hominem simul esse rationalem, & non esse risibilem, quia scilicet eum non præterit, duo hæc, quamuis formaliter non contradicant, at virtute contradicere, & formalem

R. P. Richardi Lincei, Philosoph. Tom. III.

contradictionem rationalitatis, ac non rationalitatis latenter continere. Ea autem arte disponi solent præmissæ in quatuor modis directis primæ figuræ, ut intelligenti terminos statim clare appareat contradictio virtualis inter earum obiectum, & id in quod super natura fertur dissensus conclusionis: fieri ergo non poterit, ut eis concessis intellectus dissentiat conclusioni, aut huius vlla sit libertas quoad speciem.

104 Ad quartum respondeo sicut ad primum & secundum plus nimirum requiri ad ponendum aliquid quam ad tollendum, ac longe operosiorum esse actionem quam destructionem: quare, tamen connexion duorum, eorumque identitas, non formalis sed virtualis, neitquam cogat assensum vnus inferre, ac ponere assensum alterius, nihilominus oppositio duorum, virtualis solum, ac nequaquam formalis, potest esse in causa, ut affirmatio vnus alterius negationem tollat, & impediat: cuius rei experientia ipsa locuples testis est, ut superius monitum. Atque ex his claret, quatuor rationibus hactenus positis, & expositis nullum tertiæ assertioni nostræ præiudicium creati.

C A P V T X.

Quenam successio actuum ad argumentationem sit requisita.

105 I N ea sententia sum, ut existinem non omnem discursum intentionalem postulare temporis moram, aut successionem vllam realem actuum intellectus, eam tamen exposcere aliquem, ac solius naturæ successionem, prioris instar, haud esse contentum. Prima pars assertionis nostræ est extra scholam Thomisticam cæterorum omnium Scholasticorum, ac facile suaderi potest: quoniam hoc ipso quod vna cognitio aliam inferat, & causet vi connexionis repectæ inter vtriusque obiectum censetur intellectus discurrere ab vno obiecto ad aliud, vnoque actu ad alium, modumque cognoscendi hominis proprium, ac belluis irrationalibus non communem sibi vindicare: at hoc totum contingere potest in vno instanti, & sine vlla vicissitudine, aut successionem reali eorum actuum, quorum vnus infert, & alius infertur, ut cernere est in sole, & luce, igne, & calore, aliisque innumeris causis, & effectis sibi coexistentibus mutuo, nec patientibus vllam inuicem successionem, aut intervalum temporis.

106 Secunda assertionis nostræ pars, Thomistis etiam placitura, non minus est probatu facilis. Si quidem fieri potest, ut quis sine notitia actuali conclusionis præmissas prius habeat, postea vero earum vi conclusionem eliceat, hæc autem elicitæ a præmissarum assensu supersedeat, eius videlicet sine adepto: huiusmodi autem processus vicissitudinem importat, ac successionem realem: est autem discursus intentionalis in suo genere proprius ac sanctus, ut qui maxime, siquidem causalitatem actuum connexioni obiectorum innixam concernit, quæ causa sola ad rationem proprii discursus intentionalis sufficit: præterea vero merito supradictæ successionis realis eum discursu Phisio, & locali non parum conuenit.

107 Aduersus secundam assertionem nostræ partem Auctoritas nulla, nulla ratio obiici potest, quæ sit ponderis alicuius: ei vero quoad primam partem refragantur non pauci Thomistæ cum Capreolo in 2. dist. 3. q. secunda ad 1. contra. 6. conclus. quorum prima

G g 3